

SOPRONI ÚJSÁG

(az „Oedenburger Zeitung“ politikai napilap magyar része.)

Előfizetési feltételek:

A „Soproni Újság“, az „Oedenburger Zeitung“ kibővítést képezvén külön nem adatik el sem egyes példányokban, sem előfizetésben.
Előfizetési ára a teljes lapnak negyedévenként: helyben 5 korona, vidékre 6 korona 25 fillér. Egy példány ára 6 fillér.

Kiadóhivatal és szerkesztőség:

Romwalter Alfrédnél, várkerület 121. szám.

Távbeszélő 23. szám.

Hirdetések díjtétel szerint,

mely kívánatra mindenkinek díjmentesen megküldetik.
Hirdetési megrendelések, előfizetési és hirdetési díjak a kiadóhivatalba küldendők.
Mindennemű fizetés teljesítési helye Sopron.

Kedvező auspiciumok.

Sopron, szeptember 6.

Van ugyan még elég heccekáplán az országban, ki azt hiszi, hogy jövendelő kanonokságra lesz érdemessé, ha az állam érdekeivel az egyház kívánalmait vagyis inkább a hierarchia hatalomkövetelését ellentétbe helyezi s ha az ítélet nélküli, hiszékeny nép vad ösztöneit felkorbácsolja hogy velük a szabadelvűeket, kik kövekkal hajigálózni nem szoktak, ijesztgesse. De ma már úgy látszik, hogy a magyar érzelmi papság, mely mindig idegenkedett a reá erőszakolt vallásvédő szereptől, mikor a vallást senki meg nem támadta, a megváltás érzetével követi a pax-zászlót, őszintén osztván a nemzetnek az új törvényekhez kötött reményeit, s úgy látszik, hogy a magyar állameszmét ellenző papok, kik részben régi feketesárga konkordátumosak, részben nemzetiségi előharcosok s kik nem is vallásukat féltik, de félnék a magyar állam konszolidásától, hogy ezek már csak saját felelősségükre tüzelik fel portyázó hadaikat. A kik a harcot megindították és vezették, azok egymáshoz közelednek, hogy békét kössenek.

Agliardi nunczius, ki csak imént közvetlen a kormány ellen irányzá lövegeit s a kormány férfaiival a kormányzás elveit vélte megbuktathatni, maga keresi a békét.

Látja, hogy a magyar nemzet szabadelvűsége a magyar állam életfeltétele, hatalmának és haladásának lévén alapja, a vallás pedig attól érintetlen marad — s megadja magát. S mert a nuncziusban Róma akarata nyilvánul, a katolikus hierarchia pedig ez után indul, elvárható, hogy a vihar teljesen lecsendesedik s papságunk java része hazafiás lesz megint, mint volt mindig.

A hazafiasságról belátandják, hogy annak lényege az áldozatkészség. Nem fogják azt többé hazafiásnak dicsérni, ki csak addig az, míg kívánságait mind, tekintet nélkül más érdekre teljesíti. S ez nagy megnyugtatóra fog szolgálni a nemzetnek s nagy hasznára leendő közös szeretett hazánknak.

Még másuttan is kedvező hírek terjesztetnek, melyek ellenségeink számát kevesbiteni s az egyházipolitikai törvények életbeléptetését is megkönnyíteni alkalmasak.

Ugyanis Urechának brüsszeli kudarcza és a magyar szónokoknak tetszéssel fogadott fellépése óta Romániában arra a meggyőződésre látszanak jutni, hogy hiszen az oroszországi oláhoknak még álmodniok sem szabad olyan szabadságról, melyet Magyarországon mindenki tényleg élvezhet, és hogy Romániában távol sem ismerik azt a jogegyenlőséget, a mely nálunk uralkodó. Kár is volt azért a sok indokolatlan s

eredményt sem ígérő herceze-hurczáért! Inkább láttak volna utána, hogy saját parasztságuk ne nyögjön annyira a bojárok járma alatt, s hogy a „vándorló rubel“ pusztítása saját házukban ne legyen nagyobb, mint a milyent náunk okozni akartak.

Mondom kezdik belátni mindezt s közeledést keresnek hozzánk.

A szomszéd békülékenységét örömet fogadjuk, ennél inkább, ha igazságot szolgáltat nekünk. Nemzeti és állami továbbfejlődésünknek csak előnyére válhatik, ha a szomszéd hatalmakhoz barátságos viszonyban állunk.

Igy örömeinkre tapasztaljuk, hogy derül az ég, hogy a nap melege édes gyümölcsöt érlel . . . Csak északról ne jöjjön dermesztő szél, mely reményeinket megsemmisíti.

—r.

Hatvanhat aláírási kérvény.

Sopron, szeptember 6.

Tegnap vezérő cikkben méltattuk azt a kérvényt, a melynek hatvanöt aláírója azóta megszapordott egygyel és a mely a miniszter előtt annak szegődik szószólójává, hogy megmaradjon érintetlenül polgármesteri fizetésnek az az ötezer forint, a melyet e célra ajált meg a közgyűlés.

TARCZA.

Hosszu haj.

— Rövid történet. —

— A „Soproni Újság“ eredeti tarczája. —

Írta: O. L.

I.

A szeraevói kormány végre is megsokalta Omer-Agics Rankónak, a vakmerő haramiának viselt dolgait és ezer aranyat tűzött ki a fejére. Ennyi kincsért érdemes volt vállalkozni rá egy másik haramiának, hogy Rankót elfogja. El is fogta és a hatóság Rankóval röviden bánt el. Hamarosan felakasztatta és a testét ott földeltette el a bitófa tövében.

De ha ott domborult is az a frissen hantolt sir a bitófa tövében, másnap már koszoru diszlett rajta. Gyönyörű koszoru, melynek virágát nem fonál, hanem sok-sok ezüstfényű, hosszú női hajszál tartotta őket egymáshoz tűzve.

II.

A vén Milena ott lakik künn, a város végén. Szép, nagy kőház a lakása, melyhez azonban talpalatnyi földje sincs. Az öreg abból él, hogy olcsó pénzért kitűnő kávét főz annak, a ki e végből tér be hozzá. Messze földön híres az ő zamatos, illatos kávéja.

A helyőrség tisztjei minden délután ellátogatnak, hogy megigyák a kávéját és meghallgassák a meséit. Mert Milena szívesen mesél nap-hosszant, ha figyelmes a hallgatósága és a meséi érdekesek is, meg tanulságosak is.

III.

Rankó nem a maga jésztárból tért arra az életre, — mesél Milena. A sors terelte őt rá. Az apja haragosa volt Ibrahimnak hosszu éveken át. Így hát méltán lepott meg mindenkit, mikor híre járt, hogy a Rankó apja megkövette Ibrahimot, ezt a békés, jó törököt. A vihar azt mondta rá mégis, ha szomszédok, hát legyenek békén egymással; legyenek jó szomszédok.

A Rankó atyja, meg Ibrahim annyira megbékéltek egymással, hogy elhatározták a gyermekeik összehazasítását, noha a Rankó atyja keresztény, — Ibrahim pedig mohamedán volt.

A leánynéző idejét nem kellett kitűzni; tudja azt minden bosnyák legény. — Így hát Rankó megvárta a legelső viharos, sötét éjszakát és akkor belopózva az Ibrahim udvarára, megkopogtatta a földszinten levő rácsos ablakot. — A ifjunak odaigért leány nyitotta azt ki.

— Add ide a kezedet; — szól Rankó. A leány remegve teljesíti a kívánságot, mert tudja, hogy most dől el a sorsa. — A keze puha nem termett a munkára; pedig nekem olyan asszony kell, a ki jól tudjon sütni, főzni, kenyeret dagasztani.

— Jól tudok sütni-főzni, kenyeret dagasztani; — felel a leány. — Tudok fonnit, szőni, varrni meg himezni is.

Rankó megsimogatja a leány arcát, elismeri, hogy az ruganyos, üde és sima; későbbben elismeri azt is, hogy a termete magas, telt és karcu.

Az ifju kívánságára a leány énekel; mire az bevallja, hogy a leány hangja lágy és esengő. Am még az sem elégíti ki őt.

— Mit kívánsz még?

— Látni akarlak.

A leány lehajlik és leveszi az égő mécesről az edényt, mely annak világát idáig eltakarta. A szoba egyszerre megvilágosodik.

— Ereszd le a hajadat.

A leány engedelmeskedik és a kibontott selymes, tömött haj csakhamar a sarkát veri. Ezután Rankó a lányt az ablakhoz szólítva, benyul a rácsra és kikapesolja a leány mellboglárát, mire a felső ruha a földre hull. Későbbben lecsatolva az övét és azzal együtt a szoba belsejébe dobja a többi ruhát is. Pár pillanat múlva a fiatal ember gunyosan felnevet, majd meg így beszél: — Láttalak, de nekem nem kellesz, megtudják a gyalázatodat, hogy akkor hagytalak itt, mikor már kikapsoltam a mellboglárodát és lecsatoltam a derekövedet.

E szavak után az udvar felől gyorsan siető lépések zaja hallatszik, majd két villanás fényesíti meg a sötét éjszakát; de mire a lövések dördülése felhangzik, Rankó már átvette magát a kerítésen és elmenekült.

Ez éj után a két család közt áldatlan harez keletkezett. Nálunk ennek a neve vérbosszu. Férfiak, nők, sőt a kést megragadni tudó gyermekek is ott gyilkolják egymást, a hol találkoznak. A két család hamar kiirtotta egymást; az egyikből csupán Rankó, a másikból csupán a meggyalázott leány maradt életben. De ezek nem gyűlöltek egymást; hiszen a leány jól tudta, hogy a legény annak idején az apa parancsára eselekedte meg azt a . . .

Rankónak nem volt többé maradása az emberek között. Bujnia kellett a nagy erdőket, ne

Több oldalról az iránt kerestek meg bennünket, hogy adjuk közre egész terjedelemben ezt a nevezetes kérelmet, amely a törvényhatósági bizottság nagy többségének kérelmét és demonstratív karakterű bizalmát jelenti Gebhardt József dr. iránt.

Ime a felterjesztés:

Nagyméltóságos Miniszter Ur!
Kegyelmes Urunk!

Sopron sz. kir. város köztörvényhatósági bizottsága 1895. évi július hó 25-én tartott közgyűlésén 6431/895. kgy. sz. a. hozott határozatával a városi-, tiszti- és hivatalnoki kar fizetésének rendezése alkalmával szótöbbséggel a város polgármesterének évi tisztii törzsfizetését 4000 forintban és lakbérátalányát 1000 forintban állapította meg.

Városunk polgármesterének eddigi rendszerített fizetése 2400 forint o. é. volt és az 1891. évi szeptember 14-én 6633/215. kgy. sz. a. hozott közgyűlési határozattal — mely a Nagyméltóságú m. k. belügyminiszteriumnak 94433 841 III.—5. sz. a. kelt magas rendeletével is felsőbb jóváhagyást nyert, 15 % drágasági pótlékkal is emeltett, ugy, hogy a polgármesternek ez ideig fizetése összesen 2760 forintba rug.

Sopron sz. kir. város köztörvényhatósági bizottsága már 1891. évben a drágasági pótlék megszavazása által dokumentálta azt, hogy városunkban a megélhetési viszonyok olyanok, miszerint ezeket bármely városhoz viszonyítva hazánk városai sorában, városunkat, a legdrágábbak közé kell sorolni. De ezen viszonyok azóta még rosszabbra fordultak, a miért is a fizetések emelése elodázhatlan kényszerűséggé lett.

Hogy ha csupán a polgármesternek a régi és új fizetése közti különbséget vesszük szemügyre, ugy ez első tekintetre nagynak tűnhetik fel, amde ha a fennebb említett viszonyokat, valamint azon körülményt tekintjük, hogy a polgármester a városnak első tisztviselője, ki nem csak mint hivatalfőnök az adminisztratív terén, hanem mint a városnak első polgára a reprezentálás tisztében is kell, hogy a városnak méltó képviselője legyen, akkor a 4000 forint megállapított törzsfizetés és 1000 forint lakbér általánál indokoltabbnak mondható, ha még hozzá az is vétetik tekintetbe, hogy a korábbi csekély fizetés a hivatalban lévő polgármester személyéhez szabott, a ki ezen csekély, s meg nem felelő fizetés mellett is szívesen tovább szolgált.

Kegyelmes urunk! Városunk adózó polgárai már évek óta mélyen érzik, hogy közügyeink vezetésére csak oly férfi lehet hivatva, ki nemcsak a törvényszerint előírt minősítéssel, hanem oly

hogy a zapfiék kezére kerüljön, a kik üldözték. Mert más most a törvény, mióta a svábok elfoglalták az országunkat, miut hajdan, a török urak idejében. Hajdan a vérbosszu nálunk szokásos volt és a ki mellet mellnek, öklöt az öklöknek feszítve, le bírta szurni az ellenségét, hát az ellenséget ölt, dicső ember volt — azonban mostanság a sváb urak azt mondják az ilyenre, hogy gyilkos, a kit fel kell akasztani.

A vén Milena nagyot sóhajt és csak hosszabb megszakítás után folytatja elbeszélését.

A mint a leány megtudta, hogy a legény a nagy erdők lakója lett, bokrétát készített, melynek minden virágát a fejről kitépett, selymes, hosszú hajszálakkal fűzte egymáshoz. Nálunk a leányok így tesznek, ha nagyon szerelmesek; mert hiszen jól tudják, hogy azt a legényt, a ki a bokrétát elfogadja, éppen ugy megköti az a hosszú haj, mint a virágokat. Soha sem lesz az a legény hűtlen, ha a bokrétát elfogadta.

A leány utnak eredt a nagyerdőbe. Rátalált Rankóra és átadta neki a bokrétát, melyet ez elfogadott.

Azután Rankó sokszor talált jó menedéket a leánynál, mikor zapfiék nagyon a sarkában voltak. A leány ugy el tudta rejteni őt, hogy nála soha sem bírták megtalálni.

IV.

Egy sötét hajnalon a helyőrség parancsnoka riadót fuvat és elrendeli, hogy néhány ember szállja meg az akasztófa dombot. A hirtelen megjelenő katonák ott érik azt az asszonyt, a ki a Rankó sírját koszorúkkal szokta elborítani.

Az asszonyban a vén Milenát ismerik fel.

kezdeményező tehetséggel, oly tetterővel és tekintéllyel bírjon, mely őt mintegy a helyzet urává tevén városi közügyeinknek és adminisztratívánknek Nagyméltóságod előtt is ismeretes szánalmas állapotát szánálni tudja, és mindkettőt oly színvonalra képes legylen felemelni, hogy nem csak a város, hanem az állam érdekeinek, ugy köztörvényhatóságunk méltóságának és tekintélyének is megfeleljen.

Azonban a mily arányban láttuk közügyeinknek folytonos hanyatlását, és a mennyire éreztük az erélytudoatos és erélyes vezetés hiányát, — azon arányban vett rajtunk erőt a reménytelenség, hogy a mostani zilált viszonyok közül kibontakozhassunk, miután törvényhatóságunk első tisztviselőjének — a polgármesternek fizetése oly csekély volt, hogy a mellett oly képesített egyént nyerni, ki a mostani súlyos viszonyok között magára vállalja a nagy felelősséget és fáradságot — egyáltalán kilátásunk nem lehetett. Azon meggyőződésre kellett tehát jutnunk, hogy a kibontakozásnak egyedüli remediuma csak is az lehet, hogy városunk első tisztviselőjének fizetését oly összegben megállapítsuk, mely őt nem csak az anyagi gondoktól menti fel, mely tehetségével és áldozatkészségével nem csak összhangzatban legyen, hanem a mely elég magas legyen arra is, hogy a polgároknak mestere mindenütt rangszerűen fel is léphessen, s állását és rangját külsőleg is képviselhesse, és azért különösen az utóbbi tekintetből a polgármesteri fizetés megállapításánál irányadóul és mérvül nem is vehettük a többi közigazgatóságok főnökeinek fizetését, kiknek ily képviselői szerep nem képezi hivatását.

Ezek voltak a főindokok, melyek minket a polgármester fizetésének oly összegbeni megállapításánál vezéreltek.

Ezen indokok mellett azonban vannak még mások is, a melyek nem kevésbé esnek latba.

Ugyanis köztudomásos, hogy városunk határában a szőlőket ellepte a phyloxera; a szőlőmivelés pedig a lakosság majdnem felének jövedelem forrását képezi. Nem terjed ugyan rohamosan a veszedelem, de annál biztosabb pusztító hatású még eredményében s így szőlőbirtokosaink, és munkásaik, fájdalom már közel időben nagyon szomorú jövőnek néznek elébe. Nem esünk ugyan kétségbe az iránt, hogy az ebből származó baj korlátozható ne volna; azonban e mellett — s talán éppen ezen baj folyamánként — kezd felszínre jutni városunkban egy társadalmi baj; ugyanis lassanként, s alig láthatólag kezd felütni Hydra fejét a tizenkilencedik század egy rohamosan terjedő társadalmi szeszélye — a szocializmus kérdése.

Igaz, nem lehet eltagadni, városunkban is már talajt nyert a szocializmus s hívei leginkább a szegényebb szőlőbirtokosok soraiból toborzódnak, s nem lehet kétség, hogy szőlőbirtokaink elszegényedésével lépest tartand a szocializmus terjedése, közletünk és társadalmi életünk kiszámíthatlan kárára és veszélyére.

Tagadhatatlan, hogy mindezen bajok megállítására — vagy legalább szűkebb mederbe való szorítása, egyik legfontosabb kérdését képezi a helyi hatóságoknak, s üdvös eredményt csak ugy lehet várni, ha a hatóság élén oly egyéniség áll — a ki nem csak a polgárság iránt jó akarattal van eltelve, de képességgel is bír, az esetelt bajok orvoslására, a kezdeményező lépések megtételére, a ki képes legyen hamarosan a kellő eszességgel és eszélyességgel oly eszközöket tapintatosan használni s azokat ha szükséges erélylyel és vas következettséggel is alkalmazni, a melyek az összpolgárság javára vannak.

Ily férfit azonban csak ugy lehet nyerni, hogy ha a felelősség teljes állással oly anyagi kárpótlás van egybekötve, mely némi kompensatiót képez a társadalom és közjó érdekében kifejtett fáradozásokért, s az esetleg feláldozott biztos jövedelemért.

Mindezen alapos és kellőleg megfontolt körülmények indították városunk képviselő testületét arra, hogy törvényhatóságunk első tisztviselőjének járandóságait összesen 5000 forintban kívánta megállapíttatni: miért is biztos reményünknek batorkodunk kifejezést adni, hogy Nagyméltóságod költsége lehetővé fogja tenni, miszerint első sorban városunk érdekében, de tekintve, hogy a törvényhatóság az állami közigazgatást is közvetíti, s hogy éppen e tekintetben a polgármester a legmérvadóbb factor, az állam érdekében is, a kitűzött cél elérthessék.

Nagyméltóságú miniszter ur! Nehogy a szavazatokban tekvő azon számarány, mely a polgármesteri fizetés felemelése tárgyában határozottan mutatkozik, kegyelmességben valami aggályt, vagy téves nézetet támasszon, következőket batorkodunk erre vonatkozólag előadni.

Törvényhatósági képviselő testületünkben a szavazásra jogosítottak száma, — a szavazatképes tisztviselőket is beleszámítva, összesen 109-re rug. Leszámítva ebből 17 tisztviselőt, marad 92 szavazatképes képviselő; ezek közül egy elhalt, lemondott, egy pedig gondnokság alá jutott, egy tisztviselő pedig, mint legtöbb adófizető szerepel, marad 88 városi törvényhatósági bizottsági tag.

Tekintve már most a nyári évszakot, melyben sokan a képviselők közül hol furdőben hol nyaralni vannak; tekintve továbbá, hogy július havában a mezőgazdaság közül a legsürgősebb munkák folynak, minél fogva a gazdasággal foglalkozó képviselők is rendszerint távol maradnak; tekintve végre, hogy a közgyűlések megtartására szolgáló helyiségben — t. i. a közgyűlések ideiglenesen a városi színház raktár épület festőtermében tartatnak meg — a terem kicsiszertű méreteinél és alacsony voltánál fogva, a nyári évszakban kiállhatlan melegség uralkodik, mely körülmény a gyengébb testalkatu képviselőket szintén távol tartja: e körülményeknél fogva nem mondható csekélynek a határozathozatalnál jelen volt képviselők száma, miért is tekintve, hogy a tisztviselők a szavazástól tartózkodtak, s hogy a hozott határozat ellen senki részéről felelőbeadás beadva nem lelt, — a többség által hozott határozat ugy a jelen nem volt képviselők által, valamint a polgárság által elfogadottnak tekinthető.

Mindezeknél fogva mi alulírott törvényhatósági bizottsági tagok mely tisztelettel esedezünk, Nagyméltóságodhoz, miszerint városunk jól fel-fogott érdekében a polgármesteri fizetés felemelése tárgyában hozott 6431/kgy 1895. határozatot annál is inkább helyben hagyni méltóztatssék, mert nincs kétségünk az iránt, hogy ezen fizetés emelést egy derék, körültekintő és a város javát mindennütt észlelő polgármester minden évben többszörösen is behozhatja a városnak.

Mély tisztelettel

Nagyméltóságodnak

alázatos szolgálai.

Napi hírek.

Sopron, szeptember 6.

— **Az esketési anyakönyvek.** Tegnap érkeztek Sopron szab. kir. város polgármesteri hivatalához a polgári házasságok feljegyzésére való anyakönyvek Mivel hiányzott mellőlük az a kötet, a mely a brennbergi anyakönyvvezetőnek kell, dr. Printz Ferencz, h. polgármester sürgős felterjesztésben kérte a minisztert annak megküldésére.

— **Hadgyakorlatok megyénkben.** Zemenyéről értesít levelezünk, hogy ott most ugyan csak vig napokat élnek. A sok katona, a fényes uniformis, a katonabanda és . . . és a sok dobogó leánykasziv — kedves izgalomban tartanak bennünket is, meg a szomszédos községek összes lakóit. Különös élvezetünk, ha a 76. sz. gyalogezred zenekara játszik. Tegnap ugyancsak vig zenezóval vonult ki a katonaság Kis-Boldogasszonyból községünkön keresztül Darufalvára, hogy községünk alatt összeütközzenek az ellenséges csapatokkal. A csatározásban ott volt Frigyes főherczeg is, a ki előtt a gyakorlatok után a csapatok elvonultak.

Stodráról azt írja levelezünk, hogy ott is tele vigsággal az élet, mert hiszen minden háznál 20—30 ember van beszállásolva és minden este van térézene, a mit Stodrán eddig még soha nem hallottak.

— **Hirtelen halál — gyanus halál.** Tegnap este holtan találták meg a Malom-utezában levő kertben Pragács Ferdinándot, a ki Ritter L-nél végez kertetsszolgálatot. A hirtelen halállal kimúlt ember tetemét ma délután felbontozták dr. Poszvek Lajos és dr. Schönberger Gusztáv orvosok és azt találták, hogy az izmos ember nyakán kötélbarázdát lehet észrevenni. De ez nem zárja ki, hogy Pragács természetes halállal múlt ki. Az orvosok lapunk zártáig nem mondtak határozott véleményt azon halálról, a melylyel Pragács kimúlt.

— **A kardbojt.** Lapunk tegnapi számában a fenti ezimen közreadott híreinkre vonatkozólag, feltétlenül megbízható személyek jelentése alapján ma arról értesülünk, hogy az az affér, a melyet híreink tárgyal, teljesen ártatlan tréfából esett meg. A kardot véletlenül megsértette ugyan a katonatiszt, de esze-ágában sem volt, komoly céllal kirántani. Maga az illető

nó arról biztosít bennünket, hogy az egész afférnek nem lehet komolyabb jelentőséget tulajdonítani.

A nagymartoni szolgabírói állás

Csak nemrégiben üresedett meg a nagymartoni járásba szolgálatra beosztott szolgabíró állása s a korteskedés máris megindult. Mint biztos forrásból értesülünk, már eddig is többen akarják elnyerni a megye bizalmát. A főispán tegnap benyújtotta ki a pályázati hirdetményt, a melyben a jelentkezések beadásának határidejéül szeptember 28-át tűzte ki. A szolgabírónak a fizetése 1000 forint s 175 forint lakbérilletmény. A választást a megye szeptember hó 30-án tartandó közgyűlése fogja megejteni.

A Róka és a nyul.

Nem érzelmes pástor történetet jelez ez a cím. Inkább szomorú történet. Rókára is, a nyulra is, meg a soproni városi állatorvosra is. Ez a Róka különben kövesdi gazda, s a mai hetivásárra olyan nyulat hozott fel, a mely az orvos véleménye szerint valami betegségben hullott el. A nyulat elkobozták, a Róka pedig valószínűleg megfogják büntetni.

Gőzmalom Beő-Sárkányban.

Beő-Sárkányban — mint levelezőnk írja — Deutsch és társa cég nagy gőzmalom építtetett. A gőzmalom e hó 10-én kezd meg üzemét. A napokban volt az építés befejezése, a melynél majdnem nagy szerencsétlenség történt. A munkások az állványokon lerészegedtek, a deszkák leszakadtak alattuk, de szerencsére csak kisebb sérüléseket szenvedtek.

László kir. herceg meghalt!

Mikor Palatinus Jóska vére fekszik a ravatalon, akkor könnyáza borul le előtte az egész magyar nemzet. Mikor a nagy nádor közöttünk élő, szívünk minden dobbanását átérző fiának szeméből hullanak fájó könnyek, akkor mi vele sirunk mind annyian.

A szeretet szétörhetetlen kapcsa, a fájó multak ezernyi keserűen édes emléke fűzi a magyart József kir. herceg egész családjához; és ha erényekben, irántunk való szeretetben nem is volna olyan bőségesen adakozó, mint a milyen, fiának gyászost estét megsíratnák a bimbó hullás nyomán kelt fájdalomért is.

Husz éves volt, mind össze csak husz! Szívében a nagyravágyás, kebleben nemes szív; e szívnek minden dobbanása: m a g y a r! És oh, hogy ilyenkor kelle már lehullnia! . . .

A „Soproni Ujság“-nak jutott városunkban elsőnek az a szomorú kötelesség, hogy hírül vigye a melyen lesújtó hirt. Két óra előtt gyorslábú kihordóink vitték László-lázra, boltról-boltra azt a rövidke gyászkeretbe foglalt külön-küldést, a mely jelezte a soproniaknak elsőben a hirt, hogy

László kir. herceg meghalt!

Egy roncsoló golyó, a mely a térd felső részébe turódott, vetett véget reménytel teljes életének.

És teteme körül vigasztalanul állanak fontos szülői és a szülők mögött gyászolva az egész nemzet, a mely József kir. hercegenben a nagy nádor tradícióit imádja, odaadó szeretetéhez fűzve honvédségünk kiépítésének minden diadalát. László kir. herceg volt az, a kiben megtestesítve láttuk az apának és a nagyapának mindenik erényét. Benne láttuk újra éledni a nagy Palatinus hazafiúi kiválóságait és az apának a magyarokért és mindenért, a mi magyar, lángoló érzelmeit.

A szülők reményeivel száll sirba a miénk is. Egy királyi herceg költözött el az élők sorából, a kit vérenek tudtunk a mi vértünkben, a kinek szívében visszhangra kelt minden érzemény, a mi bennünket lelkesít. Közöttünk élt, tanult. A benczék hazaszeretettől meleg társaságában nőtt és szívtá magába azt a szellemet, a mely történelmünk minden lapjáról beszélt és hivatgatól szölit mindenkit a fórumra, a ki egyetlen por-szemmel is előbbre viheti Magyarországot ügyét.

De letörött, mint a nyiló rózsza! . . .

Virágozzék hantja fölött a nemzet szeretete! . . .

A szerencsétlen ifju kir. herceg végső pillanatairól és halálának részleteiről saját tudósítónk a következőket táviratozta:

Az utolsó percek.

Janny tanár újabbán is bekötözte a holdokló sebéit. kimosta azt újabbán is. Az óriási fájdalomban megrángatódtak a szenvedő kir. herceg arcizmai. Majd többször elalélt.

Ekkor hívtak papot. Teljes öntudatánál volt mikor felvette az utolsó szentséget. Azután elvesztette eszméletét, a melyet nem is nyert többé vissza.

A haldoklás.

A kir. hercegi család körülálta a haldokló ágyát és a fájdalomtól megtört anya karjai közé emelte fia fejét. A beteg akkor még teljesen öntudatos volt.

Hét óraker reggel megjelent a kórházban Perczel Dezső belügyminiszter, Fejérváry honvédelmi miniszter, Gromon Dezső államtitkár és Himmel főhadnagy.

Kilenc óraker mindnyájan ott hagyták a szobát, csak József kir. herceg és Klotild kir. hercegné maradtak ott.

A halál.

Tíz óra 45 percker lehelte ki a türelmes szenvedő fiatal lelkét, — ienséges anyja karjai között. A feje aláhanyatlott. Sápadt arcát viaszszárga fény körítette. De az areza nem változott. Piatalos színét letörölte az utolsó napok szenvedése, de a fehér párnákon, ugy fekszik, mint tegnap, a mikor még alamból volt felébredés. A kórházba gyülekezett család minden tagja ott maradt délután 1 óráig, imádkozva a halott ágya körül.

A tetem estig a kórházban marad.

A temetést az entreprise des pompes funéres fogja végezni.

A sebláz és a vérmérgezés.

Tegnap este tört ki a szenvedő kir. hercegen a sebláz, a mely a beteget nagyon kimeríté.

Klotild kir. hercegné egy pillanatra sem távozott beteg fia ágyától. Csak 11 óra felé dőlt le rövid szenderegésre, de már 5 óraker fia ágya mellett állott aggódo szeretetével óhajtván segíteni a betegnek.

Ejféltájban úszkósodott meg a seb, a melynek folytán vérmérgezés következett be. Az orvosok szakadatlanul ott virrasztottak a beteg ágya körül, abban fáradozva, hogy a beteg kir. herceg életét legalább órákra meghosszabbítsák.

Midőn 5 óraker a kir. hercegné a beteg ágyához lépett, ez már lázas álomban volt elalélva.

Reggeli hat óraker felnyitotta szemét néma fájdalommal tekintve könyező anyjára.

Az orvosok cognacot adtak a betegnek és tanácskozára vonultak vissza, a melyben megállapították, hogy a kir. herceg elveszett.

Kimélettel bár, de közölték ezt József kir. herceggel, a ki nyomban a hír vétele után József Agost főherceggel, ennek nejével és Dorothea kir. hercegnével a kórházba hajtatott.

László főhercegről.

A legmagyarabb főherceg fia. Egész lelkében, egész testében magyar. Kedves, bájos, szimpatikus egyéniség. Története alig van még. 1875. július 16-án született Alesuton. László Fülöp Mária Vincze névre keresztelték. Gimnáziumi tanulmányai végeztével hadnagy lett a 37. számú József főhercegi gyalogezredben.

Alig volt két esztendeje, hogy kikerült a nyilvános életbe. Azelőtt csak tán az alesuti parasztfiúk beszélgettek róla, a kikkel ép oly melegen barátkozott, mint valaha a kicsiny Palatinus Jóska az apáikkal és nagyapáikkal.

A legelső debutje Kalocsán volt a püspöki palotában, mikor a fiatal princez Himmel alezredes társaságában látogatta meg a szeretetreméltó kalocsai érseket. Himmel alezredes, ez az igazi katona, volt a Mentora. A nyilvánosság előtt nem igen tüntetett ezzel a szereppel, de fontos név-vendékének a háta mögé állva, gyakran sugta a fülébe:

— Sagen Sie, dass Sie gerne gekommen sind. . . .

László főherceg ilyenkor összeránczolta kissé a homlokát, mert a Palatinus Jóska fia nem igen volt jó barátságban a német nyelvvel.

A kalocsai látogatónak tagadhatatlanul az volt a legkedvesebb epizódja, mikor László főherceg az érsek társaságában az angol kisasszonyok kolostorában vizitelt. Hatvan fehérruhás kékszalagos fiatal leány nézte kipirulva kis fenséget és egy pajkos, szöke teremtés dobogó szívvel mondott el egy szenzációs üdvözlő beszédet. A kis leány nagyon ki volt pirulva, de szó, ami szó, a főherceg sem volt tulságosan sápadt. . . . Aggódova nézegetett hátra a mosolygó Himmel alezredesre s aztán izgatottan felelte:

— Nagyon szivesen jöttem önök közé . . .

De a szemé, melyet nem tudott megfékezni a feszes udvari etikett, világosan ezt mondta:

— De szép szöke kisasszony és milyen komolyan néz rám a világoskék szemével! . . . Hej, de a szemébe nevetnék, hogyha szabad volna.

Különben visszanézett, mikor elmentek, a leányok pedig izgatottan meglökték egymást. . . . Később a szemináriumban vizitelt, ahol ádámcutkás kispapok üdvözölték. A kis fenség szomoruan hallgatta végig a dikeziót, de magában alkalmasint ezt gondolta:

— A tiszteendő ur nem olyan bájos, mint az a fehérruhás kisasszony . . .

. . . S László főherceg most kiterítve, sápadtan fekszik a ravatalon. Körülötte ott zokog az édes anyja, aki nem mozdult el a ravatal mellől. Sirunk mi is keservesen. A legderekbabb törzsnek legifjabb ága letört. . . .

A haláleset hatása.

Az összes fővárosi lapok gyászkeretben, külön kiadásban jelennek meg.

A főváros lakosságát mélyen megrendítette a haláleset.

A királyt, a királynét és az összes kir. hercegeket táviratban értesítették a katasztrófáról.

A Vöröskeresztegylet kórház körül tengernyi ember hullámszik, a kik lesve várták a kir. herceg sorsának jobbrafordultát és most a vigasztalanság és levertég vett rajtuk erőt, hogy imádozt kir. hercegtük kedves fia elhunyt.

Törvénykezés.

A soproni kir. törvényszéknek folyó évi szeptember hó 7-én tartandó nyilvános ülésében előadatni fog:

6065. Heckenast Ferencz felperesnek Dunkl Artner Terézia, Fikisz Nándor, Fikisz József és Dunkl Schada Magdolna alperesek elleni zálogjogtörőlése iránti rendes pere.

Előadó: dr. Rátz Ottó, kir. törvényszéki bíró.

Táviratok.

Meggyilkolt miniszteri titkár.

Budapest, szeptember 6. Fischer József belügyminiszteri titkár ma reggel a fővároshoz közeleső hidegkúti erdőben meggyilkolva találták. A titokzatos eset az egész fővárosban kinos feltűnést okozott. A fiatal tisztviselő, aki a fővárosi előkelő körök kedvelt tagja volt, valószínűleg rabló gyilkosságnak esett áldozatul. A rendőrség a legmeszebb menő intézkedéseket megtette, hogy az ismeretlen gyilkosokat kézrekerítse.

Bánffy báró beszámolója.

Budapest, szeptember 6. Bánffy Dezső báró kormányelnök f. hó 10-én lerándul Szilágyi-Somlyóra, hogy választói előtt beszámoljon képviselői tevékenységéről. A kormányelnök beszéde kezdetét jelenti a politikai tevékenység újból való felvételének; eléje már azért is nagy érdekléssel tekintenek, mert benne lesz abban a kormány politikai munkásságának programja.

Csáky Albin gróf beszámolója.

Budapest, szeptember 6. Csáky Albin gróf holnapután, szombaton tartja beszámolóját választói előtt Breznóbányán.

Köszönet a miniszterelnöknek.

Temesvár, szeptember 6. Temesvári megye köztörvényhatósági bizottsága köszönetet szavazott tegnap Bánffy Dezső báró kormányelnöknek. Agliardi nuncziussal szemben tanúsított magatartásáért.

Plener dr. hivatalban.

Bécs, szeptember 6. Plener dr. ma tette le az esküt, mint a legfőbb törvényszék elnöke. Eskü után ő felsége magán kihallgatáson fogadta.

Minisztereink a király előtt.

Bécs, szeptember 6. Bánffy Dezső br. kormányelnököt és Lukács pénzügyminisztert ma ő felsége a király hosszabb kihallgatáson fogadta.

Rekvium Károlyi Gáborért.

Budapest, szeptember 6. Ma reggel rekvium volt Károlyi Gábor gróf lelki üdvéért az egyetemi templomban.

Takács Zoltán dr.

Budapest, szeptember 7. A törvényszék azt határozta, hogy dr. Takács Zoltánt szembesíti Bereczékkal. E végből az idősebb Bereczet, a ki a szegedi Csillagbörtönnek lakója, ma reggel Budapestre kísérték és még a mai délután folyamán fog Takács dral szembe állani.

Szeless Etelka Budapesten.

Budapest, szeptember 6. Szeless Etelka, a nagy hirre vergődött váltóhamisító asszony, a ki Jenő főherceggel fogadtatott el egy 7000 forintos váltót és tegnapi a troppai törvényszék foglya volt, a kiadás megtörténte után ma Budapestre került, a hol a törvényszék börtönében várja be sorsának most már kevés változatosságot nyújtó folyását.

Beszüntetett fogadási iroda.

Budapest, szeptember 6. Azokat a bécsi irodákat, a melyek löversenyekre fogadásokat közvetítettek, ma hivatalból beszüntették.

Budapest, szept. 6. (G a b o n a t ö z s d e.)

A mai börzén az ajánlat és a kereslet egyaránt élénk és kiadós volt. Az árak emelkedő irányzatot követve erősen tartották magukat.

A buzabehozatal 60000 métermássa volt, a melyet magas árakon gyorsan vásároltak össze.

Más áruban azonban kevés volt az üzlet és ezek irányzata és ára egyaránt változatlan.

Table with 2 columns: Commodity name and price range. Includes Buza ősze, Buza tavaszra, Rozs tavaszra, Rozs ősze, Tengeri május-juniusra 1896, Tengeri szeptemberre 1895, Zab tavaszra, Zab ősze, Repce aug.-szeptemberre.

Tavirati értesítés a tőzsdéről.

Bécs, szeptember 6.

Table with 2 columns: Financial instrument and value. Includes Egységes járadék, Magv. arany-kor.-jár., 4% magyar kor.-jár., Magy. földterem.-köt., Anglo-bank, Osztr. bank-egyesület, Osztrák hitelbank, Magyar hitelbank, Länderbank, Unionbank, Államvasut., Déliavasut-részvény, Napoleondor., Márka.

A magyar rész felelős szerkesztője:

Koór József.

Kiadó-tulajdonos: Romwalter Alfréd.

Large advertisement for 'Bacherlin' featuring an illustration of a man in a hat holding a bottle, surrounded by various insects. Text includes 'wirkt staunenswerth! Es tödtet — wie kein zweites Mittel' and lists of agents in Oedenburg, Eisenstadt, and Neufeld.

APRÓ HIRDETÉSEK. - KLEINE ANZEIGEN. Die Einschaltungsgebühr ist im Voraus zu bezahlen und kann auch mit Briefmarken beglichen werden. Bis zu 10 Worten sind 20 Kr. an Einschaltungsgebühr zu bezahlen, für jedes weitere Wort 2 Kr.

Various small advertisements including: 'Házassági ajánlat', 'Sopronmegyében, egy szép tiszta közegben', 'uriház', 'Gyönyörű szabadisz!', 'Két csinos barátó', 'Robida!', 'Makulatur-papiros', 'Nette Gassenwohnung', 'Verlust - Anzeige', 'Ein Lehrling', 'Baumaterialien', 'Wasser-Reservoir', 'Kerttelek', 'Gartengrund', 'Totalansicht von Oedenburg'.